

О'ЗВЕКИСТОН ADABIYOTI VA SAN'ATI

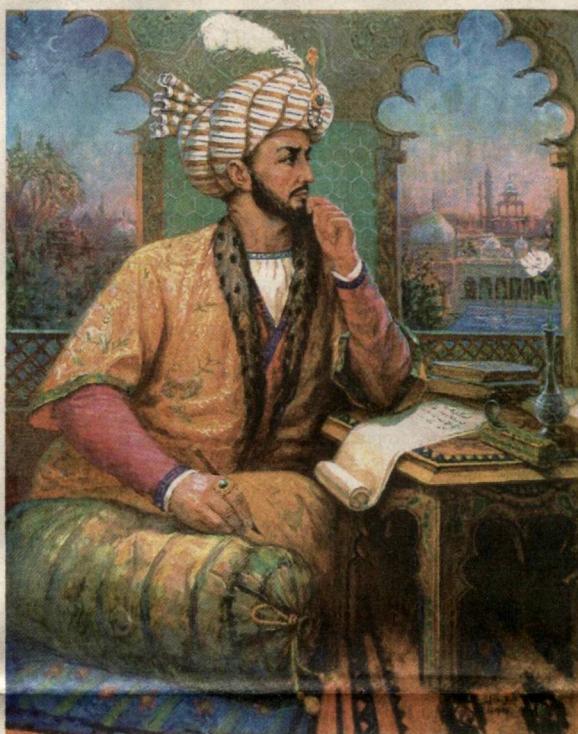
1956-YIL 4-YANVARDAN
CHIQQA BOSHLAGAN

АДАБИЙ-БАДИЙ, МАЪНАВИЙ-МАЪРИФИЙ, ИЖТИМОИЙ ГАЗЕТА

№ 7 (4509)
2019 ЙИЛ 15 ФЕВРАЛЬ

14 февраль — Захиридин Мухаммад БОБУР таваллуд топган кун

БОБУР ИЖОДИННИНГ ОЛМОС ЖИЛОЛАРИ

Истиқол йиллари ўзбек адабиётшунослигидаги навоийшунослик билан бир қаторда янги илми тармоқ — бобуршунослик ҳам узилкесил шаклланди. XIX асрда ёки Фарбий Европада пайдо бўлган ва XX асрда ривожланиши босқичига кирган бобуршунослик илми энди нафақат шаклланди, ҳамто бу соҳада "Захиридин Мухаммад Бобур энциклопедияси" ("Шарқ" НМАК, 2014, 2017) ва "Захиридин Мухаммад Бобур. Бобурийлар. Библиография" (Москва, 2016) сингари фундаментал нашрлар ҳам дунё юзини кўрди.

"Бобурнома" комусий асар бўлгани учун ўнлаб фанлар мъалумотлари сақланган хазинага ўшхайди. Бу хазинага адабиётшунос кирадими, тишиннос бош сукадими, тарихчи варақлаб кўрадими, ҳар гал ўзидан одлининг тадқиқотчининг кўзи тушмаган янги-янги мъалумотларга дуч келаверди.

Биз қўйида филология фанлари доктори, профессор Ҳасан Кудратуллаевнинг "Бобурниң адабий-эстетик олами" асари ҳақида сўз ўртиратмиз.

Х.Кудратуллаев бу китобига Бобур ва "Бобурнома" хусусида кўп китоблар ёзи. Үкувчилар, айниқса, унинг "Бобурниң армони", "Бобурниң давлатчилик сиёсати ва дипломатиси" китобларини сешиб мутолақ қўлганлар.

Тадқиқотни янги асарида "Бобурнома"га типология нуқтаи назаридан ёндошишини асосий максад килиб олган. Муаллиф мөхрилик билан "Бобурнома"даги воқеаҳодислар, шахслар ва уларнинг кисматлари ҳақидаги матнларни ўша замоннинг улуг адабири ва тарихилари Алишер Навоий, Зайниддин Восифий, Фийёсиддин Хондамир, Абдураззоқ Самарқандийнинг китобларидағи мъалумотларга киёсан таълил қилган. Айни пайтада муаллифларнинг мавқеи, шахси, иқтидори, этиқидори, шахсий услуби ҳақида ҳам мушоҳадалари юритиш пайдада бўлган.

Олим асар мундарижасини тузишда илмдаги академизмга хос йўл тутган: текширишларни аввал форс-тохиж ва ўзбек адабиёттида ҳақиқати наср ва ёдномалар яратилиш тарихидан бошлаган. Ҳатто насрдаги туркий тилдаги мунозаралар ҳам Х.Кудратуллаев назаридан четда қолмаган. Мунаққидини асосларининг жанр ранг-баранглиги хусусида мушоҳадалари ҳам диккатга сазовордир. Чунончи, у ёзди: "Шундай қилиб, Ҳусрав Дехлавий ва бошқа насрар асарлар муаллифларининг қарашларига асосан, форс-тохиж насрар асарлари жанр шаклларининг тўқиз хили қуйидагилардир: афсона, достон, хикоят, қисса, мақомот, масал, литифа, тарассус (нома), тарих ва сайдор (тарихий адабиёт)".

►3

Бобур таваллудининг 330 йиллиги тантаналарида ҳалқаро анкуманга қатнашган жаҳоннинг машҳур бобуршунослари Эйки Мано (Япония), Магда Махлуф (Миср), Азиз Каюмов, Сайдбек Ҳасанов (Ўзбекистон), Мансура Ҳайдар (Хиндистон), Ильза Сиртаутас (АҚШ), Рамиз Аскер (Озарбойжон), Билол Юхен (Туркия) бобуршунослик илмининг маркази Ўзбекистонга — Тошкентга кўчганини бир овоздан ётироф этдилар. Бу соҳада Бобур номидаги ҳалқаро жамоат фонди раёстаси ва раиси Зокиржон Машрабовнинг алоҳида хизматлари борлиги кайд этди.

Ўшандан бўён ҳар йили бобуршунослика доир юзлаб мақола ва ўнлаб рисола, монография ёзилиб нашр этилмоқда. Жумладан, 2017 йили Бобур таваллудининг 535 йиллиги олдидан ўтказилган "Захиридин Мухаммад Бобур асарларининг жаҳон маданияти тарихида тутган ўрни" мавзусидаги ҳалқаро айнуман ва унин материаларининг "Бобур абадияти" номидаги нашр этилганни ҳам бобуршуносликдаги мухим воеқа бўлди.

Ўтган йилги — Захиридин Мухаммад Бобур таваллудининг 536 йиллигига багишланган Мирзо Кенжабекнинг "Мубайин" ва "Волидия"га доир янги тадқиқотлари ва таникли бобуршунос Ҳасан Кудратуллаевнинг "Бобурниң адабий-эстетик олами" ("Маънавият" нашриёти, 2018) монографияларининг чон этилгани ҳам илмдаги сезиларни ишлардан бўлди.

Ўтган йилги — Захиридин Мухаммад Бобур таваллудининг 536 йиллигига багишланган Мирзо Кенжабекнинг "Мубайин" ва "Волидия"га доир янги тадқиқотлари ва таникли бобуршунос Ҳасан Кудратуллаевнинг "Бобурниң адабий-эстетик олами" ("Маънавият" нашриёти, 2018) монографияларининг чон этилгани ҳам илмдаги сезиларни ишлардан бўлди.

БРИТАНИЯ КУТУБХОНАСИДАГИ НОЁБ ДУРДОНАЛАР

Майл Ҷеймс
ЭРДМАН,
Британия кутубхонасининг
турк ва туркий тўпламлар
бўлими раҳбари

Алишер Навоий Шарқ Ренессансидаги сифатида жаҳон цивилизацияси тарихида, айниқса, туркий халқлар маданий ва маънавиятни ривожида алоҳида ўрин тутган ёрқин шахсdir. Буни далиллашга кўлдан-кўп асосларимиз бор. Инчунун, узининг гуманистик фоялари, ба-

диий-фалсафий қарашлари, ўлмас шеърий асарлари билан инсоният тафаккури ривожига бекиёс хисса кўшган буюк шоир ва мутафаккир. Унинг адабий мероси ниҳоятда улкан ва серкирра. Алишер Навоий бутун дунё қаршисида туркий (ўзбек) тилинг бой имкониятларини кўрсатиб бера олган ва араб ҳамда форс тилларидан хеч қайси жиҳатдан кам бўймаган гўзал тил эканини исботлаб берган буюк тилшунос олимдир.

Навоий бутун онлиги жаҳонни туркий халқларнинг нуфузини, миллий фурӯр ва миллий ўзига хосслигини қайта тикишга сарфлаган буюк ватанпарвардир. Навоий тифайли дунё халқлари туркий маданийт ва маънавиятта алоҳида ётироф кўрсата бошлагандар. Ҳазрат ўзининг жаҳонни илм-фан ва санъатни ривожлантиришга, мамлакат равнаки, миллиятнинг тинч-тотув яшаши ҳамда давлат қадротини мустаҳкамлашга башшади. Султон Ҳусайн Бойқаро беъзиз ўзини ишларни мустаҳкамлаштиришга, мамлакат равнаки, миллиятнинг тинч-тотув яшаши ҳамда давлат қадротини мустаҳкамлашга башшади.

Навоий факат туркий халқларга эмас, балки бутун башариятга тегишили мутафаккир шоир. Асарларида тилга олинган ҳар бир муммажа ва обру учун эмас, балки миллат қадриятларини тикишга ва бутун дунёга тан олдиришишек улкан вазифаси амалга ошириш учун имконият ва веосита деб биди.

Навоий амири кабир — бош вазир сифатида ўзок йиллар давлат бошқарувининг энг мухим ва нозиг бўйнлариди, суд-адлия, ички ишлар, солик тизими, ташки дигломатик алоқалар, ички низолар, чегара муаммолари, умумхалк ийнинлари, тадбирларида давлат ва халқ манбаатларини химоя қилди. Ҳазрат Навоий давлат хизматини мансаб ва обру учун эмас, балки миллат қадриятларини тикишга ва бутун дунёга тан олдиришишек улкан вазифаси амалга ошириш учун имконият ва веосита деб биди.

Навоий факат туркий халқларга эмас, балки бутун башариятга тегишили мутафаккир шоир. Асарларида тилга олинган ҳар бир муммажа ва обру учун эмас, балки миллат қадриятларини тикишга ва бутун дунёга тан олдиришишек улкан вазифаси амалга ошириш учун имконият ва веосита деб биди.

Британия кутубхонаси улуг шоир шеъриятини ўз ичига олган 30 дан зиёд кўллэзмага эга. Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети билан ўтиналтиган ҳамкорлик бис учин шерикчилик дастурдига дастлабки мухим қадамдир. Биз биргаликда Алишер Навоийнинг бой поэтик мероси ҳамда Марказий Осиёга даҳлдор ранг-баранг кўллэзмалардан дунёни баҳраманд этишига тайёрмиз.

Ҳазрат Навоий гарчи жаҳоннинг мазмунини ишларда деб бисла ҳам, ҳалқ осудалиги йўлида Султон ёндида турк мухим давлат ишларини бажарди.

Adabiyot, madaniyat yashasa — millat yashaydi

Уюшма фаолиятидан

ИККИ БУДУК ШОИРГА ТАЪЗИМ

Жиззах вилоятидаги X ҳарбий қисмидаги Алишер Навоий ва Захиридин Мухаммад Бобур таваллуд кунлари муносабати билан "Иккى буок шоир" мавзуусида давра сухбати бўйлиб ўтди. Тадбирда вилоятдаги кўзга кўринган ижодкорлар ва санъаткорлар иштирок этиб, ҳарбийлар иккى аллома бобомизнинг ҳаёти ва ижоди ҳақида сўзлаб берисди. Шунингдек, ҳарбийлар ҳам ўз навбатидаги ватанпарварлик руҳидаги рубоййлардан намуналар ўқишиди.

Ўзбекистон олий ҳарбий авиация билим юрти ва бошқа ҳарбий қисмларда ҳам шундай тадбирлар икотида дарахта ташкил этиди.

УАЛҒАРГА ЭҲТИРОГ

Тошкент тибибиёт академияси Фарғона филиалида Алишер Навоий ва Захиридин Мухаммад Бобур ижодий меросини ўрганиши багишланган маърифий тадбир бўйди. Тадбирда Ўзбекистон ҳалқ шоирини Э. Сидикова, Фарғона давлат университети профессори Ҳ.Жўраев, Филиал директори Г. Султонов ва бошқалар улуг алломаларнинг ижодий мероси ўзбек адабиётининг сарчашмаларидан эканини таъкидлайдилар. Адабиёт байрами бутун вилоят бўйлаб давом этимада.

Суратларда: Аниқонда Захиридин Мухаммад Бобур таваллудига багишланган тантаналари тадбирдан лавҳалар.

ТАЪЗИМ МУАССАСАЛАРИДА

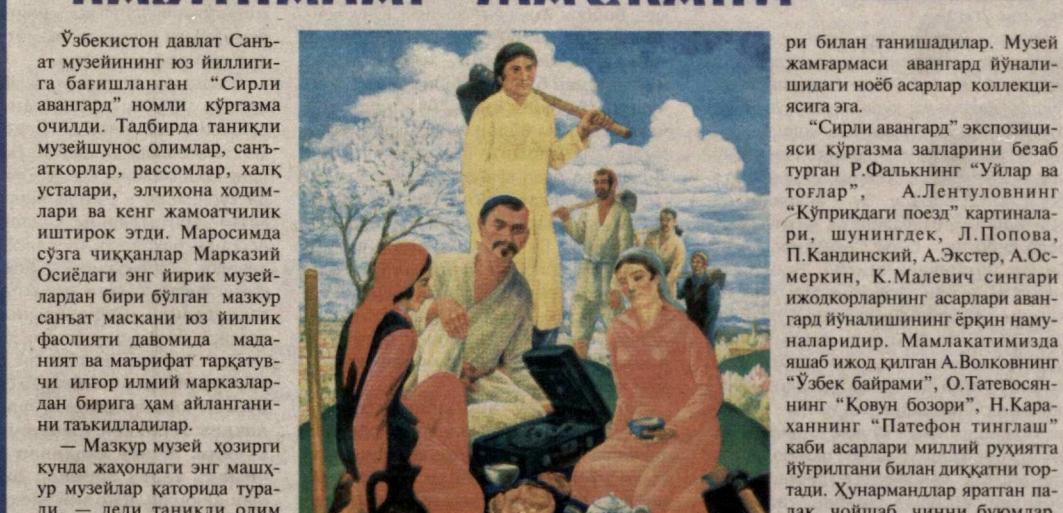
Юнусобод туманидаги 260-умумталим мактабида Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси билан ҳамкорликда ўзбек мумтоз адабиётининг буюк шоирлари Алишер Навоий ва Захиридин Мухаммад Бобур ҳаёти ва ижодига багишланган адабий учрашу бўйлиб ўтди. Мактаб ўзувчиларининг иккى буок бобомиз ҳаётига багишланган саҳна кўринишлари йиғилгандарда катта таассусот колдириди. Фаол иштироклардага Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси томонидан ташаккурнома ва китоблар совға килинди. Шунингдек, Марғилон шахридан Эркин Воҳидов номидаги ижод мактаби, Когон туманидаги 5-умумталим мактаби, Жиззах Политехника институти сингари мамлакатимизнинг барча таълим миассасаларидаги мана шундай тадбирлар бўйлиб ўтмоқда.

Суратларда: Аниқонда Захиридин Мухаммад Бобур таваллудига багишланган тантаналари тадбирдан лавҳалар.

Захиридин УМУРЗОКОВ (ЎзА) олган суратлар.

ХАЗИНАЛАР МАСКАНИ

/Нигоҳ/

ри билан танишадилар. Музей жамғармаси авангард ўйналишидаги ноёб асарлар коллекцияига эга. "Сирли авангард" экспозицияси кўргазма залларини безаб турган Р.Фалькнинг "Уйлар ва тоғлар", А. Лентуловнинг "Кўпrikдаги поезд" картиналари, шунингдек, Л. Попова, П. Кандинский, А. Экстер, А. Осмаркин, К. Малевич сингари ижодкорларининг асарлари авангард йўналишининг ёрқин намуналаридир. Мамлакатимизда яшаб ижод қиплан А. Волковнинг "Ўзбек байрами", О. Татевояннинг "Қову бозори", Н. Каҳарханнинг "Патефон тинглаш" каби асарлари миллӣ руҳияти йўргилтани билан диккатни торади. Ҳунармандлар яратган палак, чойшаб, чинни буюлар, турли беҳзакли паннолар, кўпраёстилар, бош кийимлар нағислиги билан томошабинларга мансур бўлмоқда.

Тадбир доирасида "Ўзбекистоннинг жаҳон тўпламларидаги маданий месори" лойхаси асосида чон этилган "Ўзбекистон давлат санъат музейининг тўплами" китоб-албомининг, шунингдек, музей коллекцияси ҳақида видеороликнинг тақдимоти бўйлиб ўтди. Тадбирда музей иши риёллашган маданий санъати музейининг ҳаётига махсус кўшган ходимлар, санъатчилар санъат асарлари, турли мамлакатларининг амалий санъати намуналари ҳамда Гарбий Европа ва россиялик рассомларнинг ҳам ноёб асарларидан тақдирланди.

С.ҚОСИМОВА

БОБУР ШАХСИЯТИНИНГ ЖОЗИБАСИ

Таниқли адаби Хайридин Султоннинг “Бобурийнома” маърифий романни 1997 йили биринчи марта чоп этилганда ёкади жамоатчилик, кенг китобхонлар оммасининг тилига тушган, катта қизиқиш билан ўқилган ва қизғин фикр-мулоҳазалар уйғотган эди. Аслида, Заҳиридин Мухаммад Бобур шахси, ҳаёти, адабий мероси ёзувчи ижодий фаолиятининг бош мавзуси, десак янгишмаймиз.

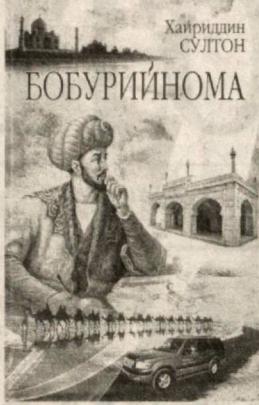
Асар муаллифи 1992 йили бобурийлар излаб Эрон, Туркия, Сурдия, Иордания, Саудия Арабистони, Бирлашган Араб Амирликлари, Покистон, Афғонистон мамлакатлари бўйлаб ташкил этилган имлек экспедиция таркибидан иштирок этди. Сафар таассуротлари, хотира ва ҳаяжонлари, улар давомида ажодларимизнинг бемисал маданий мероси, уларнинг зафар-фюзилияри, кечмиш-изтироблари, келгуси наслларга қолдирган умр сабоқлари, муқаддас зиёратгоҳлар хакида тўлланган кўплаб муҳим маълумотлар “Бобурийнома” маърифий романнинг яратилишида асос бўлгани шубҳасиз.

Президентимиз Шавкат Мирзиёевинг ташаббуси билан бой тарихий меросимиз, узар ажодларимиз ҳаёти ва фаолиятини теран ўрганишга ётибор ва қизиқиши күчайбўр бораётган шуд кунларда ушбу асарнинг орадан ўйирма иккӣ ўтиб “Маънавият” нашриёти томонидан иккинчи нашри амалга оширилгани алоҳида ётиборга лойикдир.

Тарих ҳақиқатини авлодлар онгига сингдиришнинг энг тасвирчан усали уни бадий асарлар тилига кўчирмоқдир. Зеро, чинакам бадиият намунаси ўтишиб воқелигини ўқувчининг наини онгига олиб киради, балки бир вактнинг ўзида қалбининг туб-тубига жойлади. Дунёда бизнинг халқимиз даражасида муззам тарихга, жаҳон тамаддунига бекиёс хисса кўшган буюк мутафаккирларга бой миллатлар кўп эмас. Бинобарин, шонли тарихимизни, беназир ажодларимизнинг ибратга лойик ҳаёт йўлини бадий асарлар орқали авлодлар маънавий мулкига айлантириш ёзувчи ва шоирларимиз олдидаги турган долзарб вазифалардан дидир. Таниқли адаби Хайридин Султоннинг “Бобурийнома” асари ана шу мақсадга хизмат килиши жиҳатидан муҳим аҳамиятига эга.

Заҳиридин Бобур сиймосига болалидан меҳр кўйган, “Толе йўқ...” руబойини мактабда ўқиб юрган кезларидек қалби ўшурига жойлаган, машхур “Бобурийнома”ни қайта-қайта мутолаа этишини одатга айлантириб, бундан кўнгли чексиз лаззат туйган адаб мазкур асаригана ҳам бадий насрда бу улуг шахс ҳаётини ёритиши ўзасидан бой иходий таҳриж тўллагани маълум. “Ой ботган паллада”, “Паноҳ” хикоялари, “Тавба”, “Бобурнинг тушлари” бадиала-ри ва ниҳоят, “Саодат соҳили” киссаси “Бобурийнома” маърифий романни яратилишида адабий-естетик замин вазифасини ўтаган.

Роман композицияси ўзига хос. Асарда мозий ва замонамиз воқеалари алмашиниб келади. Роман воқеаларининг бу тарздаги ички қурилиши ўқувчининг ётиборини бир маромад ушлаб турди. Натижада китобхон мутолаа жараённида толикмайди, аксинча, қизиқиши тобора ортиб боради. Бу – асарнинг биринчи воқеалари амални шаҳарни таҳриж тўлдирди. Иккинчи – асар сюжетидаги биринчи воқеаларни ўзасидан бой иходий таҳриж тўллаганини маълум мутолаа тарзда биринчи воқеаларни ўзасидан бой иходий таҳриж тўлдирди. Аслида, Ҳайридин Султоннинг “Кутлуг бўлсин, улуғларнинг ислими. Насиб эта, иншооилар, йўллардай баходир бўлгусидир. Инчунин, “Бобур”, яни “йўлбарс” деб чакириш ҳам бўлар экан”, деган сўзи Умаршайх Мирзо, Бобуршох, унинг аъёнлари, фарзандлари Хумоюн, Комрон, Аскарий мирзолар, Гулбадон-бегим, салтанатининг давомилари бўлган неваралари, улур замондоши Хоғиз Қўйий ва бошқа тарихий сиймодар қатори замондошларимиз – биринчи Президентимиз Ислом Каримов, асаримизнинг машхур адибу шоирлари Аскад Муҳтор, Пиримурод Кодиров, Эркин Воҳидов, Абдулла Орипов, талабчан, моҳир мухаррирлар Ваҳоб Рўзиматов, Махмуд Саъдий, Бобурнинг Хиндишон-

ОСМОНДИДА ОЙ БОТГАН ПАЛЛАДА НАМОЁ БЎЛГАН ЭДИ. Бобур ва унинг авлодлари ҳозирги Ҳиндишон, Покистон, Афғонистон ва Бангладеш мамлакатларининг аксар худудларин ўз ичига олган улкан салтанатга асос солиб, темурйлар ҳукмронлиги тарихини уч ярим асрдан кўпроқ муддатта узайтириди.

Бобур ва бобурийларнинг Ҳиндишондаги бўнёдкорлик фаолияти “Бобурийнома”да зўр муҳаббат билан тасвирланган. Бу жиҳатдан “Бобурийнома” ва “Бобурийнома”да кучли мутаносиблик кузатилади. “Бобурийнома”да ўқиймиз: “...Нечукким, “Зафарнома”да Темурбекнинг “Масжиди сангин” иморатини килурда Мула Шараф мундоқ мубоблаға била битибдурким, Озарбайжон ва Форс ва Ҳиндишон ва ўзга мамолик сангтарошларидин ҳар кунда иккى юниси масжидда иш килурлар эди. Бир Аргада ушбу Арганинг сангтарошларидин менинг иморатларимда ҳар кунда олти юз сексон юниси иш килурлар эди. Яна Аргада ва Секрида ушбу Байанада ва Дўйларда ва Гвалийарда ва Кўйилда минг тўрт юз тўксоң бир сангтарош ҳар кунда менинг иморатимда иш килурлар эди”.

Бобуршохнинг мазкур сўзлари унинг бунёдкорлик борасида улуг бобоси Амир Темур Соҳибқирондан ўрнак олганини кўрсатади. Наини ўрнак олганни Соҳибқирондан тарзда ўзига тасвирланган. Шу боис Бобур ва бобурийлар томонидан барпо этилган Дехлидаги Хумоюн мақбаси, Кизил қалъя ансамбли, Жоме масжиди, Аргадаги қалъя, Тоҳмакал, Фатхур Шекрли шаҳри, Секандардаги Акбаршох мақбаси, Лоҳурдаги қалъя ва бошқа ишоштлар ҳанзугача Ҳиндишон кўрк кўшиб келмоқда.

Бу муборак сулоланинг бунёдкорлик борасидаги ибрати “Бобурийнома”да кўйидагича тасвирланган: “...бобурийзодалар бу қадимий шаҳарни (Дехлини – макола муаллифлари) ўз давлатларининг пойтахти этиб белгилаганлар. Дехлининг шон-шавкати, шараф-шукухи бевосита шу мумтоз сулола билан камбарчаси болгич. Ва боғлилик шаҳарнинг ҳар қарич майдонида, ҳар бир ёдгорлигига яқол сезилиб турди”. Шу боис ҳам Жавоҳарларни Неру: “Бобур Ҳиндишонга келиши туфайли буюк ўзга-ришлар содир бўлди, санъатда, ҳаёта, меъморчиликда ва маданиятнинг бошқа соҳаларида янгина тараққиёт юз берди”, дея ётироф этган эди.

Асарда руҳий таҳжил ва мантиқий тафқур ўғурунлиги бадииятнинг юқори бўлишини таъминлаган. Адиб “Бобурийнома” саҳифаларида ҳақиқат Бобур ҳаётини бош мезони, асл мөхнати сифатида кўриниши, у ўзгларининг фаолияти, ҳатти-харакатларини қандок талаблар асосида бахоласи, бу талабларни, ёзига кўйиб кўриши, янни пишоқни олдин “ўзига уриши”ни алоҳида таъкидлайди. Бобуршохнинг тавбаси тасвiri виғни тасдиқлайди. Ваҳо-ланки, Хайридин Султон таъкидина: “Бобур Мирзонинг шароб базмига юз бурган кезлари унинг фаолиятсизликдан зериканнан чогларидагина рўй беради. Ҳангу жадаллар билан, тинимизсиз ҳарбу зарблар ёхуд улкан, машаққатли ижодий мөхнат билан банд бўлган пайтларida, янни бу дунёнинг якранг, файсиз ва бекут

манзараларидан руҳи ўзга бир сирли оламга кўчган вактларда бода истаги буткул уннутилади, нафакат истак, бу тушунчанинг ўзи Бобур ҳаётидан бадарга килинади гўё”. Ҳақпаст Бобур Ҳиндишон фатҳи арасида тавбаси нахус макомига мусарр бўлади – чоғирдан бутунлай воз кечади. Май ичиладиган оптин, кумуш идишларни синдириб, ҳақдорларга ва дарвешларга улашади. Бобурдост келтирган чоғирларни туз солиб сирка килишни амр этиди. Муаллиф ТАВБАни Бобуршохнинг Ҳиндишондан забт этиб, оламшумул зафар кушидан ҳам улугроғ ғалаба сифатида талқин этади. Қанчалик ҳадик билан варақламасин, “Бобурийнома”нинг кейинги бирор тарбиянинг ҳама саҳифасидан Бобурнинг самимий ётирофини бузадиган холни учратмайди. Ҳар қандай ҳолатда, ўз айбу нуқсонлари хусусида ҳам фақат ва факат рост сўзни ёзган, ҳақиқатнинг қўзига тик қарай олган Бобур руҳияти “Бобурийнома”да мукаммал тасвirlangan. Тавба тасвири муаллиф ва ҳамсафарларининг муборак ҳаж ибодати арафасидаги кечинмалари билан ўйун келиши эса асарда мозий ва ҳозирги замон воқеалиги талқинидаги мутаносиблик нечоглиг эканига яна бир далилди.

“Бобурийнома” – кўп йиллик ижодий изланиш, катта меҳнат ва заҳмат натижаси ўларни яратилган бадий-маърифий асар. Бобуршохни йўқлаб беш аср мукаддам Ҳиндишонга борган Ҳофиз Қўйкий ҳақида энциклопедиядан маълум олган адаби бу иккى буюк сиймо учрашви, мулқотларини бадийи асарга айлантириш учун тинимизсиз изланади. Манбалардан қимматли тарихий маълумотларни йигади, ўз ижодонасида кайта ишлаб, тархи воқеалигини бадий ҳақиқат даражасига кўтарида. Мана бу иктибосда умринг сўнгги дамларда Бобуршохнинг Ҳофиз Қўйкий билан муҳокоти тасвирчан ифода этилган.

“Бобур” – Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лабларига нимпушти қизиллик юргургандек бўлди:

“Бобур китоб қатидан булаған юнқа қоғоз олиб, тиззасига кўйди, бемажол лаблар

